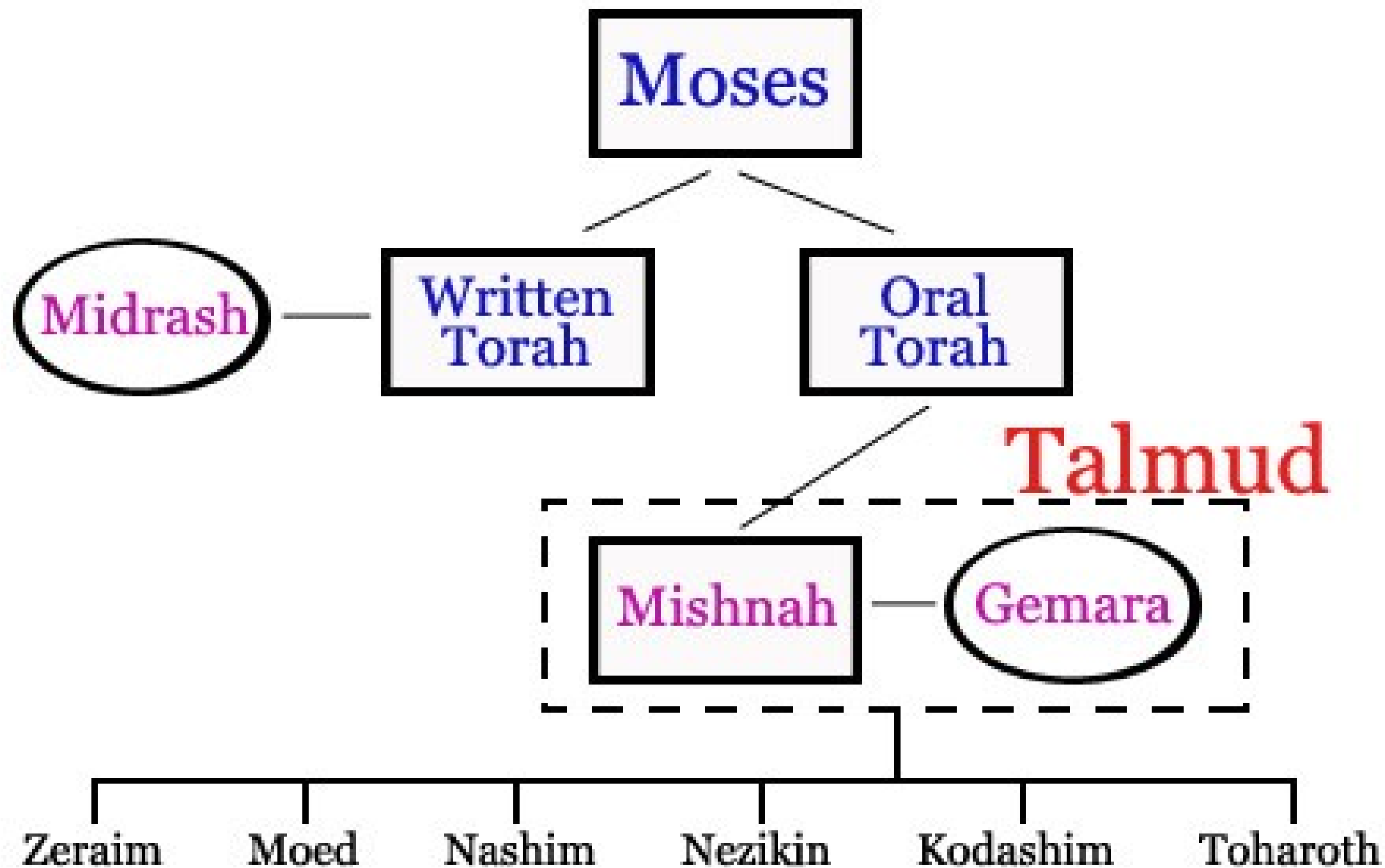

Talmud

Tereza Kvasničková

Talmud

- Ústní Tóra nebo ústní zákon - představuje ty zákony, stanovy a právní výklady, které nebyly zaznamenány v pěti knihách Mojžíšových, „psané Tóre.“
- Podle židovské tradice se ústní Tóra předávala ústně v nepřerušném řetězci z generace na generaci, dokud její obsah nakonec nebyl zapsán po zničení Druhého chrámu v roce 70 n. l., kdy Židé čelili existenční hrozbě, a to rozptylu židovského národa.
- Ústní Tóra je zapsána v Mišně, sestavené podle tradice v letech 200–220 n. l. rabínem Jehudou haNasi, a Gemaře, řadě průběžných komentářů a debat o Mišně, které společně tvoří Talmud, významný text rabínského judaismu. Ve skutečnosti existují dvě „verze“ Talmudu: jedna napsaná v Galileji c. 300–350 n.l. (Jeruzalémský Talmud) a druhý, rozsáhlejší Talmud sestavený v Babylonii c. 450–500 n. l. (Babylónský talmud).
- Je napsán v hebrejštině a aramejštině a obsahuje učení a názory tisíců rabínů (od doby před naším letopočtem až do pátého století n. l.) na různé věci.
- Tannaim byli rabínské mudrci, jejichž názory jsou zaznamenány v Mišně, přibližně od v letech 10–220 n. l. Amoraim odkazuje na židovské učence z období od 200 do 500 n. l.
- Celý Talmud se skládá ze 63 traktátů.
- Rabín - učitel judaismu, titul „rabín“ byl používán k označení těch, kteří studovali Tóru a stali se odborníky na písemné a ústní tradice, a kteří byli rabínským soudem vysvěceni nebo jim byla udělena smicha, aby sloužili jako rozhodovací orgán, interpret a učitel. V nejranějších fázích židovské historie byla schopnost vyznat se ve věcech židovského práva předávána ústně z učitele na studenta v nepřerušované linii sahající až k Mojžíšovi.

Psaná a ústní Tóra

- Deuteronomium 6:6 A tato slova, která ti dnes přikazuji, budeš mít v srdci.
- Deuteronomium 6:7 Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat.
- Deuteronomium 6:8 Uvážeš si je jako znamení na ruku a budeš je mít jako pásek na čele mezi očima.
- Co si máme přivázat k paži? S čím to spojujeme? Co je to znamení? Bez ústního zákona jednoduše neexistuje žádná micva Tefillin.
- Gemara odpovídá: Tato halakha byla uvedena s ohledem na fylaktérie, které mohou být připraveny pouze z kůže košer zvířete. Šabbat. 28b
- Učí se to v baraitě: Požadavek, aby byly fylaktérie čtvercové, je halakha přenesená na Mojžíše ze Sinaje. Rabín Jicchak říká: Požadavek, aby fylaktérie byly černé, je halakha přenesená na Mojžíše ze Sinaje. Menachot. 35a
- Ženy jsou od této povinnosti osvobozeny, stejně jako otroci a nezletilí Berachot. 20a
- Rabín Natan říká: Tento důkaz není nutný, protože říká: „Uvážeš si je jako znamení na ruku“ (5. Mojžíšova 6:8), a pak říká: „Napíšeš je také na veřeje svého domu“ (5. Mojžíšova 6:9). To učí, že jako většina lidí píše pravou rukou, tak i vazba fylaktérií musí být prováděna pravou rukou. A protože vazba je pravou rukou, znamená to, že oblékání je na levé paži, protože člověk nemůže vázat fylaktéria stejnou rukou, na kterou je obléká. Menachot. 37a

• **Talmud, Pirkej avot:** <http://www.chewra.com/keshetnew/kweb/kategorie.aspx?kid=135>

• **Zugot (páry), dvojice židovských mudrců, kteří předávali ústní tóru a smichu.**

• „Moše přijal Zákon na Sinaji a předal ho Jozuovi, Jozue stařešinům a ti zase prorokům, proroci ho předali členům Velkého shromáždění a ti vyslovili tři pravidla buďte prozíraví v soudu, pozůstavte dostatek žáků a učiňte plot vůkol Zákona.

• Šimjon Spravedlivý byl poslední z (členů) Velkého shromáždění, ten pravil: Vesmíry spočívají na třech skutečnostech: na Zákonu, na modlitbě a na gmilus.

• Antigonos ze Sicho přijal od Šimjona Spravedlivého a učival: Nebudte jako sluhové, kteří slouží svému pánu **v očekávání odměny** nýbrž jako služebníci, sloužící bez úplaty a **bázeň Nebes** budiž ve vás.

• Jehošua ben Parachja a Nitaj z Arbel přijali od předešlých a učivali: Jehošuja ben Parachja: Učiň si učitele, zbuduj si přítele a sud' každého člověka na misce zásluh / kaf zchut / = z té lepší stránky.

• Nitaj z Arbel: Odděl se od nedobrého souseda, nepřidružuj se k zlostníkům a netrap se zas přespříliš (tisjo'es) lidskou nedokonalostí.

• **Hilel a Šamaj** přijali od předešlých a učivali:

• Hilel: Budiž jedním z učedníků Aharonových, miluj pokoj a následuj ho, miluj také i *všechna* stvoření (**ohav šalom ve-rodef šalom**, ohav et-brijos) a přibližuj je k Zákonu.

• Šamaj učil: Učiň si Zákon trvalým zaměstnáním, málo mluv a o to více konej a přijímej každého přívětivou tváří.“

• Raban Gamaliel učival: Učiň sobě učitele a zbavíš se pochybností. A nezvykej si oddělovat desátek amadut (= od oka).

• **Více zde:** <https://talmud.webnode.cz/seder-nasim/jevamot/a61b-62a/>

• **Mišna:**

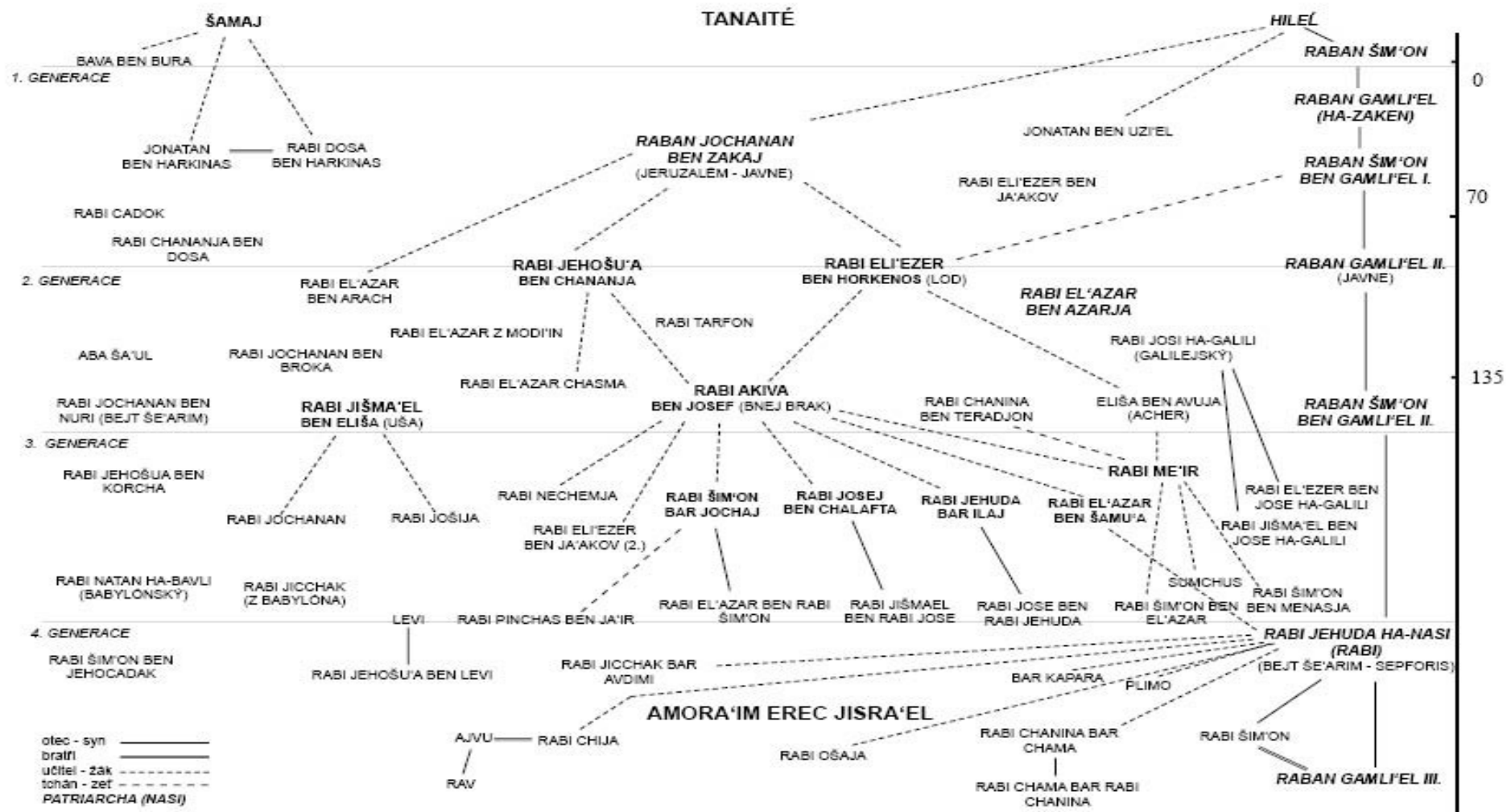
• „Nikdo nesmí zanedbávat [náboženskou povinnost] plození a množení, jedině když má děti. [A kolik?] Dům Šamajův říká: „Dvě mužského pohlaví.“ Ale dům Hilelův říká: „Jedno mužského pohlaví a jedno ženského pohlaví, neboť je psáno: jako muže a ženu je stvořil. (Gn 5,2).

• **Gemara:**

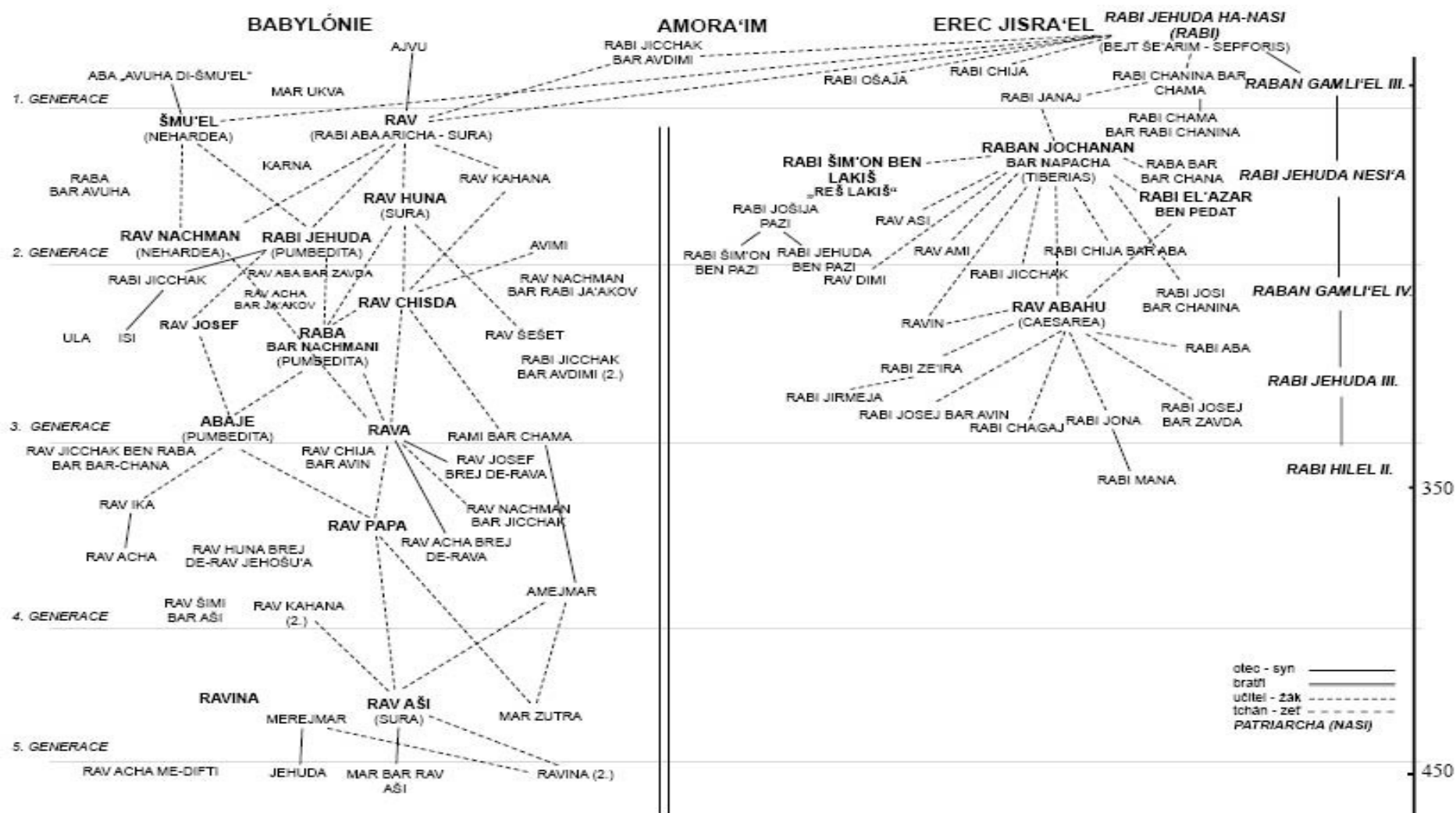
• Má-li tedy někdo děti, smí zanedbávat [náboženskou povinnost] plození a množení, ale svou ženu zanedbávat nesmí. To podporuje [názor] rava Nachmana jménem Šemu'elovým, který řekl: „I když má někdo několik dětí, nesmí zůstat bez ženy, neboť je psáno: Není dobré, aby člověk byl sám (Gn 5,2).

• Ale někteří uvádějí: Má-li tedy někdo děti, smí zanedbávat [náboženskou povinnost] plození a množení a smí také zanedbávat svou ženu. Řekněme tedy, že se jedná o vyvrácení [názoru] rava Nachmana jménem Šemu'elovým? – Nikoliv. Nemá-li někdo děti, musí se oženit s plodnou ženou. Má-li někdo děti, může se oženit s neplodnou ženou. Záleží na tom v případě prodeje svitku Tóry kvůli dětem.“

Tanaité – Hilelova škola a rod vpravo

Amoraité

Stránka Talmudu/Studium Talmudu

Ein Mishpat / Ner Mitzvah

Compiled cross-references to the major halakhic codes and texts.

OTHER COMMENTARIES

"The printers of the Vilna Talmud printed several newly discovered commentaries in the outer margins of their edition. These included some of the most important of the early medieval works. Towards this end, scholars were sent to European libraries (including that of the Vatican in Rome) in order to copy out these lost treasures of Jewish religious literature. Since none of these commentaries covered the full text of the Talmud, different ones were printed with the individual tractates."

"The additional commentaries include the following: Rabbenu Hananel, Sefer Ha-Ma'feah (R. Nissim Ben Jacob, Tosafot Yeshanim, Rabbenu Gershom (Mainz Commentary), Tosafot Ri" D, Shittah Mequbbetzet"

R. AQIVA EGER

ANONYMOUS COMMENTARY & PRINTER'S ADDITIONS

Page #

Sedarim (Order): Masekhtot (Tractate)

THE TOSAFISTS

12th-13th century CE commentaries. Tosafists translates roughly to "additions" or "supplements." Likely meaning they saw themselves as supplements to Rashi's commentary. These commentators include scholars such as Rabbi Jacob Ben Meir, the Rashbam, R. Isaac of Dampierre, R. Samson of Sens, and R. Meir of Rothenburg. Unlike Rashi's style, which often commentates and summarizes in an attempt to explain the Talmudic texts, the Tosafists tend to focus on specific issues within the Talmud and Rashi and elaborate upon them or attempt to reconcile their contradictions.

The Tosafists emphasize French and German traditions. "The dialectical give-and-take of a Tosafot discussion has a typical structure: The objections and difficulties are introduced with the formula "Ve'im tomar" ["=And if you should say..."], and the solution with "Yesh lomar" ["=It can be said..."]"

RASHI'S COMMENTARY

KEY

HEADING MISHNAH

Compiled ~200-220 CE by R. Judah Ha-Nasi codifying the Halakha (law) up until his time. It is written in Mishnaic Hebrew - a collection of legal rulings & opinions of biblical law by scholars known as Tannaim. It is divided into six sedarim (orders), with each order having 7-12 subsections known as masekhtot/tractates.

GEMARA

Written in Aramaic, not Hebrew. There are two versions of Gemara. Compiled by scholars known as the Amoraim: the first is composed in Western Aramaic in Palestine (400- CE), the second is written in Eastern Aramaic in Babylonia (425-500-CE). The smallest unit of Gemara is known as a "sugya" (pl. sugyot). Talmud is composed of Mishnah followed by sugyot analyzing it.

Rashi's commentary is dated to about 1040-1105 CE. Typically Rashi's commentary is placed on the inside of a page, against the binding. Rashi's commentary covers almost all of the tractates of the Babylonian Talmud. It is printed in "Rashi's script" a form of Hebrew font style which is traditionally used for commentaries.

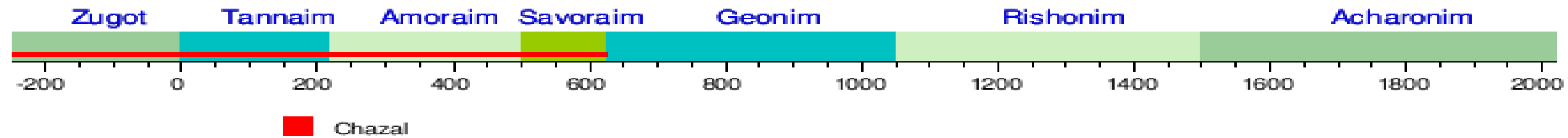
Mesoret Ha-Sha" S

Added in the 16th c. CE, a compilation of cross-references showing where quotes are repeated in the Talmud and texts can be referenced.

GLOSSES

"Recent printings of the Talmud have incorporated additional short comments (glosses) by various Rabbis who lived during last few centuries. Most of these glosses are emendations to the text, while others contain useful (or cryptic) cross-references."

- „Velký sanhedrin se skládal ze 71 soudců a menší sanhedrin se skládal z dvaceti tří. Odkud odvozujeme, že velký sanhedrin musí mít sedmdesát jedna? [Num. 11, 16]: „Hospodin Mojžíšovi odvětil: „Shromažď mi sedmdesát mužů z izraelských starších, o nichž víš, že jsou staršími a správci v lidu. Vezmi je ke stanu setkávání, ať se tam postaví s tebou.“ A přidejte Mojžíše, který byl jejich hlavou, tedy sedmdesát jedna.“ Mišna, Sanhedrin, 2a
- Sanhedrin byl v době Ježíše nejvyšší vládnoucí orgán a soudní dvůr mezi židovským lidem. V čele s izraelským veleknězem byla Radě Sanhedrinu udělena omezená autorita nad některými náboženskými, občanskými a trestními záležitostmi cizími národy, jejichž autoritou byli, ... Paul W. Thornton: Kingdom Government & Authority, 2005, s. 31
- Farizeové, saduceové a zákoníci byli všichni zastoupeni mezi sedmdesáti členy Sanhedrinu, nejvyšší rady v Jeruzalémě. Slovo „Sanhedrin“ je aramejskou adaptací řeckého slova pro radu. Frederick J. Cwiekowski, Raymond Edward Brown: The Beginnings of the Church, 1988, s. 33
- Sídlo Sanhedrinu se nacházelo v té části chrámu, která se nazývala Komora vytesaného kamene (Lishkat ha-gazit). François-Xavier Licari: An Introduction to Jewish Law, 2019, s. 65
- Nasi (princ). Talmudský titul pro prezidenta Sanhedrinu, který sloužil jako duchovní hlava židovského národa a později byl římskou vládou uznáván také jako jejich politický vůdce (viz patriarcha). Ronald L. Eisenberg: Dictionary of Jewish Terms: A Guide to the Language of Judaism, 2011, s. 286
- Galilea se nyní stala stálým centrem rabínských akademií. Ve třetím století byly ve dvou velkých městech Sepfóris a Tiberias, založeny akademie. E. Mary Smallwood: The Jews Under Roman Rule: From Pompey to Diocletian: a ... 2001, s. 474
- V Hillelovi měli Židé učitele, který se narodil v Babylonii mezi exilovými Židy. Když přišel do Jeruzaléma, byl brzy uznáván jako brilantní rabín. Nathan Kravetz: Hillel Said...1996, s. 8
- Pod titulem „patriarchové“, po vzpouře Bar Kochby, byli Hillelovi potomci oficiálními mluvčími palestinského židovstva do roku 429 n.l. a byli uznáni za jednající v této funkci římskými úřady i svými vlastními lidmi. Salo Wittmayer Baron, Joseph Leon Blau: Judaism, Postbiblical and Talmudic Period, 1954, 101
- Yohanan ben Zakkai téměř okamžitě začal vyměňovat náboženskou autoritu chrámu za autoritu své školy v Yavneh. Sanhedrin byl obnoven, Naomi E. Pasachoff: A Concise History of the Jewish People, 2005, s. 93
- Zdá se tedy, že titul Rabbi byl poprvé použit u učedníků Rabbana Yohanana ben Zakkaje. Michael Hilton, Gordian Marshall: The Gospels and Rabbinic Judaism: A Study Guide -2009, s. 3
- Na konci 2. století př. n. l. Rabín Juda, Ha-nasi, se ukázal jako vůdce Sanhedrinu a židovské komunity. Po navázání srdečných vztahů s Římem se pustil do významného kroku v židovském náboženství a právu, ... Naomi E. Pasachoff: A Concise History of the Jewish People, 2005, s. 99
- Exilarchové podporovali vznik akademií rabínského judaismu ve 3. století v ... Velký učitel třetího století Rav (Abba bar Aivu, student Judy ha-Nasiho) založil akademii v Súře... Dan Cohn-Sherbok: Judaism: History, Belief and Practice, 2017, s. 120

Mišna

- Zeraim („Semena“), modlitby a požehnání, desátky a zemědělské zákony (11 pojednání)
- Moed („svátky“), (12 pojednání)
- Našim („ženy“), manželství a rozvodové smlouvy, některé formy přísahy a nazírská práva
- Nezikin („škody“), o občanském a trestním právu, fungování soudů a smlouvách (10 pojednání)
- Kodašim („svátosti“) se týká obětních obřadů, chrámu a zákonů o dietě (11 pojednání)
- Tohorot („očištění“), o zákonech čistoty a nečistoty, včetně nečistoty mrtvol, zákony o čistotě potravin (kašrut) , zákony o pohlavní a tělesné čistotě(12 pojednání)

Hagada

- Došlo k dalšímu incidentu s jedním pohanem, který přišel před Šammaje a řekl Šammajovi: Obrátím se pod podmínkou, že mě naučíš celou Tóru, zatímco budu stát na jedné noze. Šammaj ho odstrčil. Stejný pohan přišel před Hillela. Ten ho obrátil a řekl mu: To, co je tobě protivné, nedělej druhému; to je celá Tóra a zbytek je její interpretace. Jdi studovat. Šabbat 31b
- <https://talmud.webnode.cz/seder-nasim/gitin/a55b-56b/>
- [[Ve městě] žili jistí lotři. Rabíni jim řekli: „Vyjděme ven a usmiřme se s [Římany]!“ Oni je však nenechali a řekli jim: „Vyjděme ven a bojujme s nimi!“ Rabíni jim řekli: „Nebudete mít úspěch.“ [Lotři] se sebrali, spálili ta skladiště pšenice a ječmene a začal hladomor. R. Jochanan mu řekl: „Vymysli pro mě nějaký plán, abych mohl opustit [město]! Možná něco málo zachráním!“ [Aba Sikra] mu řekl: „Předstírej, že jsi nemocen, ať se na tebe všichni chodí vyptávat!“ Když [r. Jochanan] dorazil tam [k Římanům], řekl: „Mír s tebou, králi! Mír s tebou, králi!“ [Vespasián] mu řekl: „Jsi vinen dvěma tresty smrti. Za první proto, že nejsem král, ale ty mne nazýváš králem. A za druhé, i kdybych králem byl, proč jsi přede mnou až dosud nepředstoupil?“ Mezitím k němu dorazil posel z Říma a řekl mu: „Vstávej, neboť císař zemřel a římské urození se rozhodli postavit tě do čela [říše]!“ [Vespasián] mu řekl: „Teď musím odejít [do Říma] a pošlu někoho jiného. Ale můžeš si ode mne něco přát!“ [R. Jochanan] mu řekl: „Dej mi Javné s jeho moudrými, [rodový] řetěz rabana Gamli'ela a lékaře k vyléčení rabiho Cadoka!“ Rav Josef o něm citoval (a někteří uvádějí, že to byl rabi Akiva): „[Stojí psáno:] Obrací moudré zpět a jejich poznání ohlupuje. Měl mu říci: ‚Nech [Židy] tentokrát vyváznout!‘ [R. Jochanan] se však domníval, že tak mnoho by asi nedocílil a pak by nemohl zachránit ani takhle málo.“

Halacha

- Mišna: Odkdy se večer recituje Šéma? Od doby, kdy kněží vstupují, aby se účastnili svého terumah (večerní oběť v Chrámu). Do kdy se prodlužuje čas na recitaci večerního Šémy? Až do konce prvních hodin. Termín používaný v Tóře (5. Mojžíšova 6:7) k označení času pro recitaci večerní Šémy je bešochbecha, to je když si lehnete, což znamená čas, kdy jdou jednotlivci spát. Proto je čas na recitaci Šémy v první části noci, kdy se jednotlivci obvykle připravují na spánek. To je prohlášení rabína Eliezera.
- Rabíni říkají: Čas na recitaci večerní Šémy je do půlnoci.
- Rabban Gamliel říká: Jeden může recitovat Šému až do rána, což naznačuje, že bešochbecha je třeba chápat jako odkaz na celou dobu, kdy lidé spí ve svých postelích, celou noc.
- Berachot 2a
- Maariv se koná večer nebo v noci. Recituje po západu slunce. Ranní modlitba Šacharit se recituje při vstávání a Mincha může být recitována půl hodiny po halachickém poledne.

Ježíš v Talmudu a srovnání Ježíšových výroků s Talmudem

- Na Velikonoce předvečer pověsili mrtvolu Ježíše Nazaretského poté, co ho zabili ukamenováním. A čtyřicet dní předtím vyšel vyvolávač, který veřejně prohlásil: Ježíš Nazaretský bude ukamenován, protože praktikoval čarodějnictví, podněcoval lidi k uctívání idolů a svedl židovský lid z cesty. Každý, kdo zná důvod, proč ho osvobodit, by měl vystoupit. A soud nenašel důvod, proč by ho měl osvobodit, a tak ho ukamenovali a v předvečer Paschy pověsili jeho mrtvolu. Sanh 43a–b
- Řekl mi: Ježíš Nazaretský mě učil následujícímu: Je dovoleno, aby mince, které pocházejí z místa špíny, šly na místo špíny a byly použity k vybudování koupelny, jak vyplývá z verše: „Rozbity budou veškeré jeho tesané modly, veškeré jeho nevěstčí odměny budou spáleny ohněm, zpusťím všechny jeho modlářské stvůry. Protože je shromáždil ze smilné nevěstčí odměny, opět se stanou smilnou odměnou nevěstek.“ (Micheáš 1:7). AZ 17a
- Došlo k incidentu Ben Damy, syna sestry rabína Jišmaela, při kterém ho kousl had. A po útoku ho přišel ošetřit Ya'akov z vesnice Sekhanya, který byl kacířem, žákem Ježíše Nazaretského, ale rabín Jišmael mu to nedovolil. AZ 27b
- „On (Ješua b. Perachja) byl v určitém hostinci. Oni (hosté a zaměstnanci) mu vzdávali velkou úctu. Řekl: „Jak krásná je tato hostinská! “Řekl (Ježíš): „Mistře, její oči jsou vodnaté.“ Odpověděl (Ješua b. Perachja): „Ty zlý učedníku, řešíš takovou myšlenku? Poté je jexkomunikoval (Ježíše). (Ježíš) několikrát stanul před pánem a řekl: „Přijmi mě“, ale on (Ješua b. Perachja) mu odmítl věnovat pozornost. Jednoho dne, když mistr recitoval Šemu, přišel k němu (Ježíš). Tentokrát si jej (Ješua b. Perachja) přál přijmout a rukou mu udělal znamení (Ježíšovi). Nicméně, on si však myslel, že ho (pán) chce znovu propustit. On (Ježíš) odešel, postavil cihlu a uctíval ji. (Ješua b. Perachja) mu (Ježíši) řekl: „čiň pokání“, ale Ježíš mu odpověděl: „Takto jsem se to od vás naučil: kdokoli hřeší nebo působí jiný hřích je zbaven moci vykonávat pokání“. Pán řekl: „Ježíš Nazaretský praktikoval magii, podváděl a vedl lid Izraele k omylu.“ Sotah 47a
- „Pokud jde o prázdná folia a svitky Tóry kacířů, nikdo je nezachrání před ohněm; ať hoří na svém místě, oni i Boží jména v nich obsažená.“ Šabbath 116
- „Míra, kterou jeden změří, mu bude změřena“ Sanhedrin 100a x Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám. Matouš 7:2
- Ten, kdo je milosrdný k ostatním, obdrží milost z nebe. Šabbath 151b X „Blaze milosrdným, neboť dojdou milosrdenství. Matouš“ 5:7
- Sobota je oddaná vašim rukám, ne vy jejím rukám. Yoma 85a X A řekl jim: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu.“ Marek 2,27
- Spravedlivého ano je ano; spravedlivého ne je ne. Bava Batra 49b X Vaše slovo buď ,ano, ano – ne, ne‘; co je nad to, je ze zlého. Matouš 5,37
- Nesudte svého kolegu, dokud nejste na jeho místě. Pirkei Avot 2:14 x Nesudte, abyste nebyli souzeni. Matouš 7:1
- Co je vám protivné, to nedělejte ostatním - to je celá Tóra a zbytek je komentář. Šabbat 31a X Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi; v tom je celý Zákon i Proroci. Matouš 7:12